

Lezing in Zeist op 18-05-2005 ter gelegenheid van het 35-jarig jubileum van Orpheus.

MIJN VERHAAL.

Door: Anèt Saal

WAT IK NOU TOCH HEB GELEZEN?

Wat ik nou toch heb gelezen: het bestond al bij de Grieken, eeuwen geleden.

't Kwam al voor bij de klassieken, Socrates, Plato, ja hoor, die waren ook zo.

Al die grote filosofen waar je 't niet van zou geloven

en David en Jonathan uit het ouwe testament, daar wist iedereen het van, dat was algemeen bekend.

Leonardo da Vinci en Michel Angelo, jazekeer, die waren zo.

En zo veel grote componisten waar hun moeders 't niet van wisten, al die grote genieën, wereldvervaard, waren Anders Geaard, dus het waren mieën.

Iedereen wàs zo, behalve Picasso en behalve Chagall, maar da's een twijfelgeval.

Noel Coward, André Gide en nog talloze beroemde lieden en Couperus en Ravel en zelfs Willem Tell - die was zeker met Karel Appel, nee, nou haal ik dingen door mekaar, 't is ook allemaal zo raar - maar van iedereen die geniaal was praktisch niemand die normaal was.

Astrologen en internisten en ontzettend veel pianisten, zodat ik vermoed dat heteroseksuelen geen piano kunnen spelen, tenminste niet goed.

Dat and're boekje dat ik heb is van een pater jezuïet. Nou: het bestaat wel, zegt de pater, maar echt mogen mag het niet. 't Kan genezen, zegt de pater, met inkeer en met berouw en met een Nijmeegse psychiater en door de liefde van een vrouw en als je bidt, en als je 't vraagt aan de Heilige Maagd, maar ik heb nergens gelezen of het ook misschien een protestantse vrouw mag wezen. Nou, we zullen zien.
Annie M.G. Schmidt

*GEHUWD MET EEN HETERO EN HOMOSEKSUELE GEVOELEN HEBBEN, KAN DAT?
Jazeker, en het komt meer voor dan men denkt.*

*WAAROM (1) TROUWEN MENSEN MET HOMOSEKSUELE OF LESBISCHE GEVOELEN MET
EEN HETEROPARTNER?*

- weinig aantrekkelijke voorbeelden van andere samenlevingsvormen;*
- homoseksuele/lesbische gevoelens zijn (nog) niet manifest;*
- grote behoefte 'erbij' te horen.*

VROEGER OF LATER

Soms ontdekt of krijgt iemand pas op latere leeftijd homoseksuele gevoelens; bij vrouwen is dat nogal eens het geval; mannen weten meestal vanaf hun jeugd dat zij homo zijn.

WAT IS HET SPECIFIEKE VAN EEN HE-HO-RELATIE?

*De homo-partner is -wat betreft intimiteit- in wezen niet op de hetero-partner gericht.
De kracht van veel Orpheusrelaties zit in grote kameraadschap tussen beide partners, maar voor een 'tweerelatie' (het denkmodel in onze cultuur) blijkt deze band toch meestal onvoldoende basis te hebben.*

*'MISSCHIEN GROEIT ER WAT MOOIS UIT' (door: Anèt Saal, Narratio, Gorkum 2003) gaat over Orpheus-relaties, vooral gezien vanuit de hetero-partner. He-ho-relaties zijn ingewikkeld, en staan in onze samenleving onder veelsoortige druk. Toch kunnen deze 'wat moois' opleveren.
In het boek komen twintig mensen uit de jaren '80 aan het woord; zij leefden toen in een he(tero)-ho(mo)-relatie, als partner, of als volwassen kind. In 2002 heeft een aantal van hen verteld hoe hun leven verder is gelopen.*

De aanleiding tot het schrijven was de verwerking van het ingewikkelde huwelijk van de schrijfster. Al snel werd het een handreiking voor gespreksgroepen binnen Orpheus. Tenslotte was er het verzoek het uit te geven, omdat de onwetendheid wat betreft he-ho-relaties nog steeds groot is.

MIJN VERHAAL

Het begon ermee dat mijn man vertelde dat hij problemen op zijn werk had; die had hij wel vaker, maar deze keer was het anders.

Hij was verliefd op een man.

Ongeloof, paniek.

Mijn wereld stortte in: verwarring, verdriet, bang voor wat komen zou, grote onzekerheid over mijn eigen vrouw-zijn.

Ik leefde met een man die op mannen viel, niet op mij.

Maar boos kon ik niet zijn; ik zag hoe moeilijk hij het ermee had.

Uit elkaar gaan leek vanzelfsprekend.

Maar was dat wel zo?; mijn man wilde getrouwd blijven.

Hij zag niet in waarom we uit elkaar zouden gaan.

Ik wist niet hoe verder, maar zag ook niet hoe ik alleen verder moest; net klaar met mij studie, en met kleine kinderen.

Bovendien was onze vriendschap niet voorbij, en mijn man hing wel aan de kinderen.

Zo leek het voor iedereen het beste om bij elkaar te blijven.

Kameraadschap was altijd de basis van ons huwelijk geweest.

Daar veranderde niets aan; waarom kun je niet met je kameraad getrouwd blijven?

Bovendien had ik de hoop dat het mogelijk was om naast alle ellende ook een soort meerwaarde in een Orpheusrelatie te ontdekken.

Misschien groeit er iets moois uit, zoiets... .

Hert werd een zware tijd; hoe kun je concurreren met partners met wie je niet kunt concurreren?

Ik voelde me machteloos, verdrietig.

Mijn man voelde zich daar schuldig over, maar hij kon niet anders.

We leefden zoveel mogelijk als een gewoon gezin.

Maar mijn man ging 's avonds dikwijls weg, en soms met vrienden op vakantie.

Die vrienden kwamen ook over de vloer; dat wilde ik.

Met eigen ogen zien wat voor vlees ze in de kuip hadden.

Meestal was ik nogal teleurgesteld; vond het van die jonge jochies.

Wat zág hij daar nou in?

Er was nog iets ingewikkelds: mijn man noemde homoseksualiteit een vervelend bijverschijnsel.

Verder zei hij zich hetero te voelen.
Ik kon die scheiding niet maken, geloofde er misschien niet echt in.
En het werd teveel; in toenemende mate kon ik me niet meer door hem laten raken.
Toen ging de intimiteit ook een kleinere rol spelen, door mij.
Tenslotte verdween die, maar dat gebeurde veel later.
Een Orpheusrelatie is vreselijk moeilijk, zeker als je het nodig hebt af en toe begeerd te worden.

Veertien jaar later, toen onze jongste 15 was, zei mijn lijf heel duidelijk 'stop'; in het ziekenhuis besepte ik dat het zo niet langer kon.
Het geheime leven dat we hadden, alle 'toestanden', ze hadden me opgebroken.
Mijn man wilde niet dat iemand over zijn homoseksualiteit wist; zijn familie niet, vrienden niet... ik werd daar doodmoe van!
Alleen een paar vriendinnen van me wisten van de situatie af.
Mijn man leefde zijn onrustig leven verder, steeds op zoek naar iets, en ik moest blijven 'doen alsof'.
Dàt heeft me opgebroken, veel meer dan de homoseksualiteit.

Mijn leven nu is 'echter'; mijn huidige partner en ik staan elkaar in vreugde en verdriet veel meer nabij.
Dat kun je 'gelukkiger' noemen; in ieder geval kloppen gevoelens met het geleefde leven, zeker qua intimiteit.

Heb ik nu spijt dat ik niet eerder bij mijn eerste man ben weggegaan?
Nee, want de kinderen zijn een heel stuk in een 'compleet' gezin opgegroeid, en zeggen dat ze daar blij om zijn.

Mensen moeten voor zichzelf bepalen wat leefbaar of onleefbaar in een huwelijk is; daarin valt niet te raden.
Maar in onze 'hokjes'-maatschappij lijkt het beter Orpheusrelaties te voorkomen.
Of minstens ongeveer te weten waaraan je begint; daarom dit boekje!
Ik hoop vooral dat mensen niet vanuit oneigenlijke motieven met elkaar trouwen.
Want voor beide partners is zo'n situatie zo ingewikkeld, en vroeg of laat kan dat opbreken.
